

Çatışma İletişim Tarzları Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çatışma İletişim Tarzları Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18400>

Özet

Çatışma İletişim Tarzları Ölçeği, bireylerin kişilerarası çatışma durumlarında sergiledikleri tipik davranış kalıpları ve **İletişim Tarzları** değerlendirilmesini amaçlayan geliştirilmiş veya uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin Türkiye'deki kullanımı ve geçerliliği, araştırmacı olarak D. Uysal'ın 2002 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde hazırladığı yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilen bir **Uyarlama** çalışmasıyla ilgilidir. Söz konusu tez, çalışmaların kişilerarası adil davranış algıları ile çatışma iletişim tarzları arasındaki karmaşık ilişkiyi incelemeyi hedeflemiştir. Ölçek, genellikle beş temel çatışma stratejisini (örneğin; bütünlük, uzlaşma, kaçınma, rekabet etme ve uyma) ölçmeye odaklanmaktadır.

Ölçeğin temel amacı, bireylerin çatışmaya verdikleri tepkileri sistematik bir şekilde kategorize ederek, örgütsel veya sosyal bağlamlarda **Çatışma Yönetimi** süreçlerinin anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır. Uysal'ın çalışması bağlamında, ölçek özellikle işyeri ortamında adalet algısının bu tarzlar üzerindeki etkilerini analiz etmek için kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çatışma, iletişim tarzları, kişilerarası çatışma, **Psikometrik** ölçek, uyarlama, örgütsel adalet, çatışma yönetimi.

Yazarlar

Ölçeğin Türkçe adaptasyonu Derya Uysal tarafından gerçekleştirilmiştir. Orijinal ölçeğin yazarları ise kaynakçada belirtilmemiştir ancak genellikle Thomas-Kilmann Çatışma Modeli (TKI) gibi temel modellere dayanmaktadır.

Amaç

Çatışma İletişim Tarzları Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin çatışma durumlarında başvurdukları stratejileri ve iletişim yaklaşımlarını belirlemektir. Bu stratejiler, bireyin hem kendi çıkarları (iddialılık) hem de karşı tarafın çıkarları (işbirlikçilik) ne ölçüde göz önünde bulundurduğunu yansıtır.

Uyarlama çalışmasının özel amacı, çalışmalar arasında algılanan kişilerarası adil davranış düzeyleri ile tercih edilen çatışma iletişim tarzları arasındaki korelasyonu araştırmaktır. Bu sayede, örgütsel kültürün ve adalet algısının, bireyin çatışma yapma eğilimi yoksa yoksa yoksa yoksa yöneticisini anlamak mümkün hale gelmektedir.

Yapı

Ölçek, kişinin çatışma durumlarına verdiği tepkileri ölçen çok boyutlu bir yapıya temel alır. Tipik olarak bu yapı, iki temel boyut etrafında şekillenir: iddiallık (kendi hedeflerine ulaşma arzusu) ve işbirlikçilik (karşı tarafın hedeflerine ulaşmasına yardımcı olma arzusu).

Bu iki boyutun kesimi, genellikle beş ana çatışma iletişim tarzını ortaya çıkarır:

Bütünleştirme (Integrating/Problem Solving): Yüksek iddiallık, yüksek işbirlikçilik.

Uyma (Obliging/Accommodating): Düşük iddiallık, yüksek işbirlikçilik.

Rekabet Etme (Dominating/Competing): Yüksek iddiallık, düşük işbirlikçilik.

Kaçınma (Avoiding): Düşük iddiallık, düşük işbirlikçilik.

Uzlaşma (Compromising): Orta düzeyde iddiallık ve işbirlikçilik.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlamasına ait özgün kaynakta (Uysal, 2002 tezi) detaylı geçerlik analizleri bulunmasına rağmen, sağlanan meta verilerde spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiştir. Ancak bir uyarlama çalışmasında, genellikle yapı geçerliliği (faktör analizi ile) ve ölçüt bağımlı geçerlik (ilgili yapılarla korelasyon) incelenir.

Ölçeğin geçerli kabul edilebilmesi için, maddelerin gerçekten çatışma iletişim tarzlarını ölçtüğünü ve orijinal ölçeğin teorik yapısına Türkçe kültüründe de koruduğunu gösteren istatistiksel kanıtların sunulması gerekmektedir. İlgili teze başvurularak bu kanıtlara ulaşılabilir.

Güvenirlilik

Sağlanan kaynak bilgisi, ölçeğin **Güvenirlilik** değerlerini (Cronbach Alfa veya test-tekrar test katsayıları) açıkça sunmamaktadır. Bir ölçeğin güvenilirliği, aynı koşullar altında tutarlı sonuçlar verme yeteneği ile ilgilidir.

Uysal (2002) tarafından yapılan adaptasyon çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığı (Cronbach Alfa katsayısı) ve muhtemelen zamana bağlı istikrarını değerlendiren çalışmalar yapılmıştır. Kullanıcıların, ölçeğin güvenirlilik düzeyini tam olarak anlamak için adaptasyon çalışmasının metodoloji bölümünü incelemeleri önerilir.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinin kritik bir aşaması, orijinal ölçeğin faktör yapısını (yani, çatışma tarzlarını temsil eden boyutları) Türkçe örnekleme de doğrulanıp doğrulanmadığını kontrol etmektir. Bu amaçla Keşfedici Faktör Analizi (KFA) veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmı-

olmalıdır.

Faktör analizinin amacı, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutları (beş çatışma tarzı) ampirik olarak da ortaya çıkıp çıkmadığını belirlemektir. Başarılı bir faktör analizi, ölçeğin yapı geçerliliğini destekler ve her bir maddenin hangi çatışma tarzını ölçtüğünü netleştirir.

Araç

Test Type: Uyarılama

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme (Örn: 5'li veya 7'li Likert) kullanılmaktadır, ancak kaynakta derecelendirme tipi belirtilmemiştir.

Language Available: Türkçe (Uyarılama versiyonu)

Population Group: Çalışanlar (Özellikle Uysal, 2002 tezinde bu popülasyon kullanılmıştır)

Age Group: Yetkinler (Çalışan popülasyonu gereği)

Population Details: Uysal (2002) tezi kapsamında Türkiye'deki çeşitli kurumlarda görev yapan çalışanlar örneklem grubu olarak kullanılmıştır.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) ölçeği. Katılımcılar, çatışma durumlarına ilişkin maddelere ne sıklıkta veya ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Yerli çatışması, kişilerarası adalet, İletişim Tarzları, ölçek geliştirme, psikoloji, örgütsel davranış.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sağanmamdır.

Affiliation Email addresses: Sağanmamdır.

Correspondence Address: Sağanmamdır.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, Derya Uysal tarafından 2002 yılında tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında uyarlanmıştır. Akademik amaçlı kullanımlar için izinler ve ücretlendirme konusunda bilgi, tezin yayımlandığı Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü veya ilgili yazar ile iletişime

geçilerek teyit edilmelidir.

Ölçe?in orijinal halinin kullan?m izinleri, temel ald??? çat??ma modelinin (e?er varsa) telif haklar?na tabidir.

Kaynakça

Uysal, D. (2002). *Çal??anlar?n ki?ileraras? adil davran?? alg?lar? ile çat??ma ileti?im tarzlar? aras?ndaki ili?ki*. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Not: Bu ölçek uyarlamas?na ait orijinal PDF dosyas? bilgisi kaynakta sunulmam??tır.

Çat??ma ?leti?im Tarzlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Bu ölçe?in maddeleri, sa?lanan orijinal kaynak içeri?inde mevcut de?ildir. Maddelere ula?mak için ilgili yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.